

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin bu görüşünü açıklayan kararı şöyledir:

"Sanığın bakkaliye faaliyeti sebebiyle Nevşehir vergi dairesine kayıtlı vergi mükellefi olduğu ve geliri itibarı ile ödeme kaydedici cihaz kullanması gerektiği halde bunu kullanmadığından ve bu suretle kaçakçılığa teşebbüs ettiğinden bahisle hakkında düzenlenen iddianame ile 213 sayılı Yasa'nın 360. maddesi gereğince cezalandırılması istemi ile dava açılmış. Yapılan yargılama sırasında Cumhuriyet Savcısı 5.11.1992 tarihli oturumda verdiği esas hakkındaki mütealasında sanığın iddianamede belirtilen maddeler gereğince cezalandırılmasını talep etmiş. Aynı oturumda sanık hakkında uygulanması istenilen 213 sayılı Yasa'nın 360. maddesinin 3.12.1988 tarih ve 3505 sayılı Yasa'nın 9. maddesi ile eklenen "Kaçakçılığa teşebbüs nedeniyle hükmolunan hapis cezasının paraya çevrilmesine hükmolunması halinde para cezası tutarının hesabında hapis cezasının beher günü için sanayi sektörü için belirlenen yürürlükteki asgari ücretin bir aylık tutarının yarısı esas alınır" hükmünün Anayasa'ya aykırılık yönünde görüşü sorulan Cumhuriyet Savcısı yasa maddesinin Anayasa'ya uygun olduğunu ve sanık hakkında uygulanmasını talep etmiştir.

Müdahil vekili Anayasa'ya aykırılık yönünden iddia makamının mütalaasına katılmıştır.

Sanık ise eski savunmalarını tekrar ile başkaca diyeceğinin olmadığını beyan etmiştir.

Mahkeme vermiş olduğu ara kararı ile 213 sayılı Yasa'nın 360. maddesine 3.12.1988 tarih ve 3505 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile eklenen kısmın Anayasa'nın 2., 7., 8., 38. maddelerine aykırı olduğu cihetle Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na müracaat edilmesine karar vermiştir.

Anayasa'nın 2. maddesi "Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal ve hukuk Devleti" olduğunu belirtmiştir.

Anayasa'nın 7. maddesi ise "yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez"

Anayasa'nın 8. maddesi "Yürütme yetkisi ve görevi Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir"

Anayasa'nın 38. maddesi "ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur" şeklindedir.

Yukarıda belirtilen Anayasa hükümlerine karşı iptali istenilen 213 sayılı Yasa'nın 360. maddesine eklenen fıkra genel itibarı ile hapis cezasının paraya çevrilmesine hükmolunması halinde günlük cezanın yürürlükteki asgari ücretin bir aylık tutarının yarısını esas alacağı hükmünü taşımaktadır.

Aynı maddede suçun sübutu halinde verilecek cezanın bir aydan bir yıla kadar hapis ve bu kadar müddet ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyet olduğu belirtilmiştir.

Esas Sayısı: 1992/46
Karar Sayısı : 1992/52

Kanun maddesinin asgari had üzerinden uygulanması halinde 647 sayılı Kanun'un 4. maddesi gereğince bir ay ve daha az hapis cezalarının mutlaka paraya çevrilmesi gerekeceği de nazara alındığında sanık hakkında cezanın bir aylık ceza karşılığı tutarı 21.735.- TL.sıdır.

Anayasa'mız suçta kanunilik prensibini esas almıştır. Suçlar her yönden doğrudan doğruya kanun tarafından tesbit edilmesi.

Yine Anayasa gereği cezalarda da kanunilik esastır. Yasama organı yürütme mercilerine niyabet veremez. Ancak kanunla düzenlenen hususlarda düzenleme yetkisi verebilir.

Bu halde yasama yetkisi devredilmiş olur.

Cezaların kanun tarafından tayin olunması yani cezada kanunilik ilkesi Anayasa'nın gereği olması karşısında yürütme gücüne kanunların uygulanması maksadı ile tanzim yetkisi de tanınmıştır.

İdare yönetmenlik karar ve sirküler gibi tanzim tasarrufları ile yasak ve mükellefiyetler yaratabilir. Fakat buna dayalı ceza koyamaz. Cezanın konulması mutlaka kanun ile olmalıdır.

İtiraza konu olan 3505 sayılı Yasa'nın 9. maddesinde paraya çevrilmede 1475 sayılı İş Kanunun 33. maddesine göre düzenlenecek asgari ücret esas alınmaktadır.

1475 sayılı İş Kanunun 33. maddesi gereğince tayin edilecek asgari ücretin esas amacı işçilerin ekonomik ve sosyal durumlarının düzeltilmesidir.

Bu tesbit komisyonunun kuruluş şekli ve aynı maddede belirtilmiş olup asgari ücret tesbit komisyonu Çalışma Bakanlığının çalışma genel müdürü veya yardımcısı, işçi genel müdürü veya yardımcısı, Devlet İstatistik Enstitüsü ekonomik istatistikler dairesi başkan veya yardımcısı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı konjonktür veya yayın dairesi müdürü veya yardımcısı, Devlet Planlama Teşkilatından konu ile ilgili dairenin başkanı veya yetkilisinin vereceği bir görevli ile bünyesinde en çok işçi bulunduran en üst işçi teşekkülünden değişik iş kolları içinden seçilecek 5 kişi ile bünyesinde en çok işvereni bulunduran en üst işveren teşekkülünden değişik iş konuları ile ilgili 5 kişiden oluşacağı hükmünü getirmektedir. Bu kural idari bir kuruldur. Bu kurulun kararı kesindir.

Asgari ücret komisyonu genelde ücretin yükseltilmesi esasına göre çalışmalar yaptığı cihetle ileriye dönük kararlar vermek zorundadır. Ücretin tesbitinde çeşitli unsurlar gözönüne alınırken bunun başka bir yasada ceza hükmünü taşıyacağı hususları göz önüne alınmaktadır. Ayrıca verilen kararlar genelde kurulun yapısı itibarı ile oy çokluğu ile çıkmaktadır. Bu kararlara işçi veya işveren temsilcileri genellikle karşıoy kullanmakta birde buna temenniler eklenmektedir. Bu şekilde oy çokluğu ile, karşıoyla temenni ile tesbit edilen bir ücretin ceza tayininde esas alınması Anayasa'ya aykırıdır.

Yine cezanın tayinine esas olan unsur asgari ücret tesbit komisyonu kararı olup bir kanun değildir. Her ne kadar 1475 sayılı İş Kanunu'na dayalı olarak tanzim edilmişse de idare tarafından verilmiş bir karardır. Bu sebeplerle Anayasa'ya aykırıdır.

Diğer yandan asgari ücretin tesbit ve tayini için belirli bir süre yoktur. 1475 sayılı İş Kanunu hükümleri gereği asgari ücret gerekli görülen hallerde çıkartılmakta olup son asgari ücret kararı bir öncekinden sekiz ay sonra çıkartılmış olup belirli bir uygulama süresi de yoktur.

Esas Sayısı: 1992/46
Karar Sayısı : 1992/52

İdarenin ve tarafların talebi ile bir ay sonra dahi yeniden toplanan ücretin değiştirilmesi mümkündür. Bu hali ile dahi tesbit edilen ücretin bir cezada uygulanması Anayasa'ya aykırıdır.

Yukarıda belirtildiği gibi 213 sayılı Yasa'nın 360. maddesine bir fıkra ekleyen 3.12.1988 tarih ve 3505 sayılı Yasa'nın 9. maddesi Anayasa'nın 2, 7, 8, 38. maddelerine aykırı olduğu cihetle bu hususun Yüksek Mahkemenizce incelenmesi yönünden itiraz ve iptal talebimizin kabulü ile Yasa maddesinin uygulamadan kaldırılmasına karar verilmesi" istenilmektedir."